

Pfv.II.21.060/2012/4.

A Kúria a dr. Tamás György ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Ruzsa György által képviselt alperes ellen gyermektartásdíj fizetési kötelezettség megszüntetése iránt a Gyulai Városi Bíróságon 5.P.20.252/2010. számon indított és a Békés Megyei Bíróságon 2.Pf.25.660/2011/4. számú ítéletével elbírált perében az említett számú jogerős határozat ellen az alperes részéről 65. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak, külön felhívásra 53.000 (ötvenháromezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján irányadó tényállás szerint a peres felek házasságát a Gyulai Városi Bíróság a 2008. április 25-én kelt és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett 3.P.20.102/2008/3. számú ítéletével felbontotta. Ugyanezen számú végzésével jóváhagyta a peres felek egyezségét az 1989. május 28-án született N. B. utónevű gyermekük tartására, a házastársi közös vagyon körébe tartozó ingóságok megosztására, és a Gy., Sz. utcai utolsó közös lakásuk használatára vonatkozóan. A felperes havonta 16.000 forint összegű gyermektartásdíj megfizetését vállalta az alperes részére.

A felek még ugyanezen a napon, a házasság felbontását követően az alperes jogi képviselője dr. Sz. I. ügyvéd előtt „Megállapodás házastársi közös vagyon megszüntetéséről” elnevezésű okiratot írtak alá. Az okirat 2. pontjában rögzítették, hogy az utolsó közös lakás egymás között egyenlő arányú közös tulajdonukat képezi, a 3. pont

értelmében a fenti ingatlanon fennálló közös tulajdont az ingatlan felperes nevén álló 1/2 tulajdoni hányadának az alperes általi magához váltásával szüntették meg. Az elszámolás értelmében az alperes a felperes részére házastársi közös vagyon megszüntetése jogcímén 4.500.000 forint összegű értékkiegyenlítés megfizetését vállalta, mely összegbe beszámították az ingó vagyontárgyak megosztása során az alperes részére járó értékkiegyenlítés összegét is. A 4. pontban az alperes kötelezte magát a megállapodás aláírásától számított 8 napon belül 1.500.000 forint ügyvédi letétbe helyezésére. A fennmaradó 3.000.000 forintot kölcsön felvételével 2008. június 30. napjáig vállalta megfizetni a felperes részére. A felperes kötelezte magát a teljes összeg átutalásától számított 15 napon belül az ingatlanból való kiköltözésre és birtokba adásra. Késedelmes birtokba adás esetén napi 5.000 forint összegű kötbér megfizetését vállalta. A megállapodás alapját képező ügyvédi megbízási szerződés tényvázlatában foglaltak szerint a fenti ingatlan tényleges forgalmi értékét a felek 14.000.000 forintban állapították meg azzal, hogy a felperes részére fizetendő értékkiegyenlítés összegébe beszámították a felperes által fizetendő gyermektartásdíj összegét akként, hogy „a felperes a felek 1989. május 28-án született N. B. utónevű gyermek tartására nézve annak nappali tagozaton történő továbbtanulása során nem köteles gyermektartásdíj fizetésre a továbbtanulás teljes időszaka alatt”. A felek úgy nyilatkoztak, hogy ez alapján állapították meg a felperesnek járó 4.500.000 forint összegű megváltási árat. A felek e megállapodás hatályát a közös vagyon megszüntetésére vonatkozó, külön íven szövegezett megállapodásuk szerződés szerinti teljesítésétől tették függővé.

A felek az elszámolásnál abból indultak ki, hogy a gyermek 2011. június 30-ig fog tanulni. A megállapodásban foglaltak teljesítéseként 190.000 forint kötbér levonása után az alperes 2008. augusztus 25-én 4.310.000 forintot megváltási ár és értékkiegyenlítés címén átadott a felperesnek. A felperes 2008. szeptember 17-én „vagyonmegosztásból fennálló pénzbeli juttatásként” további 800.000 forintot, majd egy ízben még 1.500.000 forintot vett át az alperestől, valamint 1.500.000 forintot üdülési joggal kapcsolatosan fizetett be a felek javára.

A perbeli gyermek 2004. június 22-től 2009. június 31-ig a T. Á. Szakképző Iskola és Kollégium nappali tagozatos tanulója volt, tanulmányait 19 hónapon át végezte, majd vízvezeték és központi fűtésszerelő sikeres szakmunkás vizsgát tett. 2009. szeptember 3-tól 2010. június 15-ig a felnőttek gimnáziuma esti tagozatára iratkozott be. 2010 márciusában munkaviszonyt létesített, addig tartásáról az alperes gondoskodott.

A felperes módosított keresetében a korábban megállapított gyermektartásdíj fizetési kötelezettsége 2009. október 1. napjától kezdődő hatállyal történő megszüntetését és az alperes 1.381.750 forint jogalap nélkül felvett gyermektartásdíj, valamint ezen összeg után, 2009. október 1. napjától a kifizetés napjáig a Ptk. 301. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére való kötelezését kérte.

Az alperes a felperes gyermektartásdíj megszüntetésére irányuló kereseti kérelmének a teljesítését nem ellenezte, ezt meghaladóan elsődlegesen a kereset elutasítását kérte. Másodlagosan a házastársi közös vagyon megosztása során kimaradt vagyoni igények elszámolását kérte arra hivatkozással, hogy a bontóper során kötött egyezségben foglaltakhoz képest változások következtek be a felek tulajdonába kerülő ingóságok terén, és a felperes a közös vagyon köréhez tartozó olyan ingóságokat is értékesített, amelyek nem szerepeltek a vagyonmegosztásban. Ez alapján beszámítási kifogással élt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségét 2009. október 1. napjától kezdődő hatállyal megszüntette. Az alperest a felperes részére gyermektartásdíj túlfizetése címén 15 napon belül 470.900 forint és ezen összeg 2009. október 1. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Indokolásában rámutatott, hogy a felperes vagyontárgy tulajdonba adásával tett eleget a tartásdíj fizetési kötelezettségének. Mivel a perbeli gyermek eredetileg 36 hónapra tervezett nappali tagozatos tanulmányaiból csupán 19 hónapot teljesített, a felperes a neki járó értékkiegyenlítésből 1.000.000 forintot nem kapott meg az alperestől. Az elsőfokú bíróság számítása szerint a felek havonta 27.700 forintban számolták el a felperes által fizetendő tartásdíj mértékét. A felperes így a megváltási árból 17 havi gyermektartásdíjnak megfelelő értékkiegyenlítés összegét nem kapta kézhez, azaz 470.900 forintot.

Az elsőfokú ítélet ellen mindkét fél fellebbezett. A felperes elsődleges kérelme a marasztalási összeg 1.189.250 forintra történő felemelésére, másodlagos kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására irányult. Elismerte, hogy a házastársi közös vagyoni ingóságok megosztása alapján az alperes részére járó értékkiegyenlítés összege a 2006-os bontóperi iratokhoz csatolt vagyonmérleg szerint 121.500 forint volt.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan a felperes 329.100 forint tőke és kamatainak megfizetésére kötelezését kérte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalási összeget 1.001.472 forintra felemelte. Indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, és a döntéshozatalhoz szükséges terjedelemben felderítette a tényállást. Osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, miszerint a felek a házastársi közös vagyonukat az aktív és passzív vagyontárgyak tételes megjelölése nélkül, de azok teljes körét felölelően megszüntetették, mégpedig a felperest megillető megváltási árnak a jövőbeni tartási kötelezettségbe történő elszámolásával. Tévesnek minősítette az elsőfokú bíróság tárgyidőszakra vonatkozó számítását, mert az helyesen 38 hónapot foglal magában (2008. május 1.-2011. június 30.). Kifejtette, hogy nem helytálló az elsőfokú bíróság által az 1.000.000 forint vagyoni értékből levezetett egy havi tartásdíj mértéke sem. Ennek megállapítása során abból indult ki, hogy a felperes a perbeli ingatlan megváltási árából a jövőbeni tartási kötelezettségének teljesítéseként 2.500.000 forintot juttatott az alperesnek. Ez az összeg csak a felperes által az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésben is elismert 121.500 forintra csökkenthető, vagyis a felperes 38 havi tartásdíj ellenében 2.378.500 forintot juttatott az alperesnek. A felek peren kívüli megállapodásukkal a Csjt. 69/B. §-ában foglaltak alapján az egyezség szerinti tartás mértékét 2008. május 1. napjától kezdődően havi 16.000 forintról 62.592 forintra emelték fel. A Ptk. 362. §-ára hivatkozással rámutatott, hogy a perbeli gyermek munkába állására tekintettel a felperesi juttatást 2010. február 28. napjával bezárólag használták fel a gyermek szükségleteinek a fedezésére. Ezért a felperes 2010. március 1. napjától 2011. június 30. napjával bezárólag 16 havi, egyenként 62.592 forint összegű, összesen 1.001.472 forint tartásdíj visszafizetésére támaszthat jogszerűen igényt.

Az alperes beszámítási kifogása kapcsán a Ptk. 296. § (1) bekezdésében foglaltak alapján úgy foglalt állást, hogy amennyiben az alperesnek a felperessel szemben a házassági vagyonközösség megszüntetését követő jogviszonyból követelése van, az még a jelen per tárgyát képező tartozással szemben beszámításra nem alkalmas, lejárt és egynemű követelésnek nem minősíthető, viszont keresetként előterjesztése pedig nemcsak anyagi, hanem eljárásjogi akadályba is ütközik (Pp. 147. §-ának (1) bekezdése).

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet hatályban történő fenntartását kérte. Jogszabálysértésként a Csjt. 31. §-ának (2) bekezdésében, valamint a Ptk. 296. §-ának (1) bekezdésében foglaltak sérelmére hivatkozott. Elfogadta az elsőfokú bíróság okfejtését a jövőbeni tartási kötelezettség teljesítéseként megjelölt 1.000.000 forintra vonatkozóan. Arra hivatkozott, hogy az általa történt további

teljesítések (1.500.000 forint + 800.000 forint) elszámolására és beszámítására csak abban az esetben nem lett volna jogszabályi lehetőség, ha azt más jogcímen adta volna át a felperes részére. A perbeli esetben azonban a vagyoni jogi megállapodás megkötését követően rövid időn belül az okirattal szoros összefüggésben álló elismervény ellenében átadott pénzeszegek a megállapodás részét és annak folyományát képezték, így az átadott pénzeszegek rendeltetése, jogi sorsa teljesen egyértelmű és tisztázott.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Csjt. 31. §-ának (2) bekezdése körében az eljáró bíróságok a releváns tények megállapításához szükséges bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok okszerű mérlegelésen alapuló logikus mérlegelésével megállapított tényállás alapján jutottak arra a helytálló következtetésre, miszerint az elsőfokú bíróság végzésével jóváhagyott egyezséggel a 2008. április 25-i ügyvédi megbízási szerződéssel, és ugyanezen a napon kelt „megállapodás házastársi közös vagyon megszüntetése” megnevezésű okirattal a házastársi közös vagyon az aktív és passzív vagyontárgyak tételesen megjelölése nélkül, de azok teljes körét felölelően megosztásra került, mégpedig a felperest megillető megváltási árak a jövőbeni tartási kötelezettségbe történő elszámolásával.

A jogvita elbírálása során azt kellett vizsgálni, mennyi volt az a vagyoni érték, amit a felperes jövőbeni tartási kötelezettsége teljesítéseként az alperes tulajdonába adott és megállapodásuk alapján 2008. május 1. napjától kezdődően milyen összegű és hány havi tartásdíj fizetési kötelezettség terhelte a felperest.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégium 106. számú állásfoglalása a bírói gyakorlat részére ad iránymutatást a szerint, hogy a jogszabályok (Csjt. 69. §-ának (1) bekezdése) nem tiltják olyan tartalmú megállapodás létesítését, amely alapján a tartásra kötelezett a tartási kötelezettségének kiegyenlítéséül megfelelő vagyontárgyat (pénzeszeget) ad át a gyermeket ténylegesen eltartó, gondozó személynek a gyermek részére. Az ilyen megállapodás bírósági egyezségbe foglalható, de létrejöhet peren kívül is. Ha a felek a megállapodásukat bírósági egyezségbe foglalják, a bíróság bírálja el, hogy a megállapodás megfelel-e a gyermek érdekének. A PK 106. számú állásfoglalásban rögzített juttatásnak a legtipikusabb esete, amikor a kötelezett a házastársi közös vagyon részét képező ingatlanból őt megillető tulajdoni hányad másik házastárs részéről történő tulajdonba adásával tesz eleget a perbeli közös gyermekkel szemben jövőben felmerülő tartási kötelezettségének. Az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy jelen esetben is ez történt és a felek ezzel kapcsolatos megállapodását a 2008. április 25-én kelt „megállapodás házastársi közös vagyon megszüntetéséről” elnevezésű és az ennek alapjául szolgáló „ügyvédi megbízási szerződés tényvázlat” elnevezésű

okiratok tartalmazzák. Az ügyvédi tényvázlat és a megállapodás tartalmából és dátumából kiindulva 2008. május 1. napjától kezdődően 38 hónapra szólt a felek megállapodása, hiszen a perbeli gyermek nappali tagozaton történő továbbtanulásának végső időpontja 2011. június 30-a. Ebből a másodfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felek a Csjt. 69. §-ának (1) bekezdése alapján havi 16.000 forintról 62.592 forintra emelték fel a felperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének a mértékét. Helyesen foglal állást a jogerős ítélet a tekintetben is, hogy ebből az összegből csupán a felperes fellebbezésében elismert ingó vagyontárgyakon fennálló közös vagyon megszüntetése alapján az alperes részére járó 121.500 forintos értékkiegyenlítés összege vonható le, ezért a 38 hónapra fizetendő tartásdíj teljes összege 2.378.500 forint. Mivel a gyermek 2010 márciusától létesített munkaviszonyt, így az alperes a Ptk. 362. §-ának (2) bekezdésében foglaltak szerint 2010. február 28. napjáig bezárólag használta fel életfenntartás céljára a felperesi juttatást. A 2010. március 1. napjától 2011. augusztus 30-ig (összesen 16 hónap) járó 1.1472.000 forintot jogalap nélkül használta fel az alperes, tehát a felperes ennek a visszafizetésére támaszthat jogszerű igényt.

A Ptk. 297. §-ának (1) bekezdése túlfizetés esetén beszámítást enged a tartási, életjáradéki és baleseti járadék követelésekkel, valamint a szándékosan okozott kár megtérítésére irányuló követeléssel szemben. Annak elbírálásához, hogy az alperes fenti összegű visszafizetési kötelezettsége csökkenthető-e az alperes további házastársi közös vagyon megosztásából eredő követeléseivel abból kell kiindulni, hogy ezek a követelések beszámításra alkalmasak-e (Ptk. 296. §-ának (1) bekezdése). Beszámítás esetén annak a követelésnek, amelyet a kötelezett a jogosulttal szemben be kíván számítani egyenlítőnek és lejártnak kell lennie. A peres felek szerződésben foglalt nyilatkozatai a PK 106. számú állásfoglalásban foglaltakkal együttesen értelmezve azt a szerződési akaratot tükrözik, hogy a felperes megfelelő vagyontárgy juttatásával egyenlítette ki a kötelezett felé fennálló tartozásdíj fizetési kötelezettségét. Ez a megfelelő vagyontárgy pedig az okirati dokumentumok tartalmából megállapíthatóan kizárólag az ingatlan tulajdoni hányada volt. Az alperes 2008. szeptember 17-i és ezt követő teljesítései azonban további beszámításra nem adnak lehetőséget, hiszen a tényvázlat rögzítésekor, a megállapodás megkötésekor, valamint az egyezség megkötésekor ezen összegek elszámolása fel sem merült a peres felek részéről. Így helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a vagyoni jogi elszámolást követően felmerült alperesi igények esetében nem tisztázható, hogy ezek a követelések lejártak-e, különös tekintettel arra, hogy ezek az igények tipikusan az életközösség megszűnését követő együttélésből fakadó elszámoláshoz kapcsolódnak (harmadik személyekkel közös jogügyletek, üdülési jogviszonnyal kapcsolatos követelés, stb.). Amennyiben az alperesnek a házassági

vagyonközösség megszűntetését követő jogviszonyból a felperessel szemben követelése van, az a jelen per tárgyát képező tartozással szemben beszámításra alkalmas, lejárt és egynemű követelésnek nem minősíthető. Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra is, hogy a Pp. 147. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján ezen igények viszont keresetkénti előterjesztése eljárásjogi akadályba is ütközött.

A fentiek alapján a Kúria megállapítja, hogy az alperesi követelés a felperesi követeléssel szemben sem anyagi jogi, sem eljárásjogi szempontból nem alkalmas beszámításra, így nem állapítható meg a felülvizsgálati kérelemben foglalt anyagi jogi jogszabálysértés, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását eredményezné.

Mindezek alapján a Kúria a másodfokú bíróság jogerős ítélet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A per tárgyi költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket - pervesztessége folytán - az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdésére tekintettel irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján az alperes köteles viselni.

A le nem rótt eljárási illeték mértékének meghatározása a 2011. évi CLVI. törvénnyel módosított Itv. 50. §-ának (1) bekezdésében foglaltakon alapul.

Budapest, 2013. február 19.

Dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Gyengéné dr. Nagy Márta s.k. előadó bíró, dr. Csúri Éva s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

